

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

**КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

МАГІСТР

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: «Формування та розвиток системи контролінгу у
зовнішньоекономічній діяльності підприємства»

Виконав: студент 2 року навчання,

групи 8.06.47.13.01,

спеціальності 8.03060104 «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

Бунцев В.Є.

Керівник: к.е.н., доцент Сушко Л.М.

Рецензент: к.е.н., доцент Огієнко С.О.

Харків – 2015 рік

РЕФЕРАТ

Однією з передумов інтеграції економіки України в світове господарство є конкурентоспроможність підприємств, що здійснюють діяльність на міжнародних ринках. Порівняння існуючих видів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємств підтверджує, що Україна перебуває у значній залежності від імпорту продукції. Стимулювання позитивних тенденцій розвитку ЗЕД підприємств можливе завдяки посиленню сучасних функцій управління, які дозволяють модифікувати організаційну та інформаційну структуру підприємств таким чином, щоб відстежувати і своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища, пристосовуючись до них. Як таку функцію доцільно використовувати контролінг.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства організується згідно з діючими законами й змінами до них, що періодично вносяться і відчутно впливають на ефективність його діяльності. Для розроблення об'єктивних управлінських рішень необхідно враховувати як зовнішні фактори, що істотно впливають на результати діяльності підприємства, так і внутрішні фактори впливу на здійснення ЗЕД. Такий підхід має реалізовуватись при формуванні системи контролінгу на підприємстві, що веде зовнішньоекономічну діяльність. Потреба в реалізації функцій контролінгу найбільшою мірою відчувається на великих промислових підприємствах, які ведуть зовнішньоекономічну діяльність і вимагають сучасних методів та інструментів управління і контролю, що свідчить про недоліки в існуючій системі управління.

Діяльність підприємств і організацій в умовах ринкової економіки вимагає нових підходів до управління: на перший план висуваються економічні, ринкові критерії ефективності, підвищуються вимоги до гнучкості управління. Економічне середовище зараз вкрай нестабільне. Науково-технічний прогрес і динаміка зовнішнього середовища змушують

сучасні підприємства перетворюватись у все більш складні системи. Для забезпечення керованості таких систем необхідні нові методи, які відповідають складності внутрішнього і зовнішнього середовищ підприємств та організацій.

Сьогодні відбувається цілком об'єктивний процес зростання ролі і значення таких функцій управління, як облік, аналіз, планування і контроль, з одночасним переосмисленням їх завдань, наповненням новим змістом. У зв'язку з цим особливо актуальним для теорії і практики вітчизняного управління є досвід країн з ринковою економікою.

Вивченню та розробленню системи контролінгу різних видів діяльності та підприємства у цілому присвячені праці таких вчених, як Г. М. Воляник, Л. Л. Гриценко, О. А. Зоріна, О. М. Кармінський, І. О. Криворотько, О. О. Терещенко, С. Г. Фалько, К. В. Шевчук. Вивченням сутності, особливостей та методики застосування окремих контролінгових інструментів займалися такі вчені, як І. С. Білик, С. М. Волошин, Н. М. Гуржій, С. Г. Малікова, М. М. Павленков, Л. В. Попович, М. І. Скрипник, І. Спільник, О. Є. Перфілова та інші. Дослідження ЗЕД підприємств знайшло відображення у працях Ю. В. Макогона, І. З. Должанського, Ю. А. Гохберга, О. О. Лебедевої, Л. І. Михайлової, О. Ю. Слабоспицької та ін. При значному внеску перелічених та інших вчених у розвиток теоретичних та практичних аспектів використання системи контролінгу, недостатньо вивченими є питання застосування його в управлінні ЗЕД на промислових підприємствах. Актуальність зазначених питань зумовила вибір теми дипломної роботи, її мету і задачі дослідження.

Метою дослідження є розроблення організаційно-економічних аспектів формування, впровадження та функціонування системи контролінгу у сфері управління ЗЕД підприємства.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

вивчити та систематизувати теоретичні аспекти функціонування системи контролінгу в управлінні підприємствами, що провадять зовнішньоекономічну діяльність; методичні підходи до вибору інструментів

управлінського обліку в межах контролінгу ЗЕД підприємства;

проаналізувати фінансово-господарську та зовнішньоекономічну діяльність ДНВП «Об'єднання «Комунар», виявити основні проблеми підприємства та перспективи його розвитку;

розробити та обґрунтувати організаційні заходи щодо впровадження контролінгу в систему управління ЗЕД дослідженого підприємства

Об'єктом дослідження є процес управління зовнішньоекономічною діяльністю ДНВП «Об'єднання «Комунар» на засадах контролінгу.

Предметом дослідження є теоретичні основи та методичне забезпечення впровадження та ефективного функціонування системи контролінгу зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Інформаційною основою роботи є: нормативно-правові та законодавчі акти України; наукова література; теоретичні дослідження вітчизняних та зарубіжних економістів; періодичні видання, публікації в засобах масової інформації; статистичні дані, фінансова звітність ДНВП Об'єднання «Комунар».

В дипломній роботі застосовувалися методи аналізу, синтезу, теоретичного узагальнення, економіко-статистичні та графічні методи, а також системний та факторний аналізи.

Науково-практичними результатами роботи є можливість використання результатів дослідження світового досвіду в галузі контролінгу ЗЕД на вітчизняних підприємствах та впровадження запропонованих заходів в практику дослідженого підприємства для підвищення ефективності ЗЕД та рівня конкурентоспроможності його товарів на зовнішньому ринку.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, технологічної частини, списку використаних джерел, додатку.